

TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE SEVK İRSALİYESİ UYGULAMASI

APPLICATION OF PACKING SLIP IN TURKISH TAX SYSTEM

Ender ÖZDEMİR^(*)

ÖZ

Bu çalışmamızda; ticari mal hareketliliğinin izlenip, fatura tanziminin sağlanarak olası vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi maksadı ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunumuzda ihdas edilen sevk irsaliyesine ilişkin temel ve özellikli durumlara değinilecektir. Sevk İrsaliyesinin Usul hukukumuzdaki yerini almasında bir hayli zaman geçmesine rağmen, uygulamada mükellefler tarafından tereddüde düşüldüğü idarece verilen çok sayıda özelgelerden anlaşılmaktadır. Söz konusu tereddütleri iki kısım halinde belirtmek mümkündür. Bunlardan birincisi sevk irsaliyesinin hangi durumlarda düzenlenip düzenlenmeyeceği ikincisi ise sevk irsaliyesinde bulunması gereken şekli düzenlemelere ilişkindir. Çalışmamızın izleyen bölümlerinde bu hususlar, idarece yayınlanan genel tebliğler ve verilen özelgeler doğrultusunda değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sevk İrsaliyesi, Ticari Mal Hareketliliği, Belge Düzeni

ABSTRACT

This study deals with some special issues regarding packing slips which are obliged by the Tax Procedure Law, no. 213, and by which trade goods monitoring, invoice order and prevention of tax loss and tax evasion are aimed. Although it has been a very long time since it was first introduced by the Procedure Law, it can be understood from the number of administrative tax rulings that there are still some hesitations in practice. The hesitations can be split into two sections. The first is as to the situations when a packing slip should be prepared, and the second is regarding the modal require-

^(*) Vergi Müfettiş Yardımcısı

ments of a packing slip. The rest of the article explores these hesitations, the general communiqués and administrative tax rulings.

Keywords: Packing slip, trade goods mobility, document order

1- GİRİŞ

Bilindiği üzere; kamu harcamalarının temel finansman kaynağı vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Bu nedenle kamu hizmetlerinin görülmesi, sağlıklı bir şekilde işleyen vergi sistemi ile doğrudan alakalıdır. Vergi sisteminin işleyişindeki sorunlardan biride kayıt dışı ekonomidir.

Vergi sistemimizde kayıt dışı ekonomi ile mücadele adına birçok düzenleme mevcuttur. Çalışmamızda; bunlardan ticari mal hareketliliğinin izlenmesi ve sonucunda fatura düzenlenmesinin sağlanmasına yönelik olarak mevzuatımıza giren sevk irsaliyesi hakkında açıklamalara yer vereceğiz.

Sevk İrsaliyesi vergi mevzuatımıza 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 230'uncu maddesinin 5'inci bendinde değişiklik yapan 2365 Sayılı Kanun ile girmiştir. İlgili Kanun ile 230'uncu maddenin 5'inci bendinde, parantez içi hüküm ile yapılan düzenleme de fatura düzenlenmesi halinde ayrıca sevk irsaliyesi düzenlenmeyeceği hükmü yer almakta idi.

Ancak; bu durum 11 Aralık 1985 tarih ve 3239 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi ile yapılan değişiklikle ortadan kaldırılmış, fatura bulunsun veya bulunmasın her türlü mal hareketliliğinin sevk irsaliyesi ile belgelendirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Çalışmamızın izleyen bölümlerinde öncelikle sevk irsaliyesinin tanımı yapılarak, şekil şartlarına yönelik düzenlemelere yer verilecektir. Daha sonra ise; sevk irsaliyesinin düzenlenmesi ve bulundurulması gereken haller ile sevk irsaliyesinin aranmayacağı özel durumlara değinilecektir.

2- SEVK İRSALİYESİ

Sevk irsaliyesi sözcük anlamı olarak, bir yere gönderilecek eşyanın listesi anlamına gelmektedir. Sevk irsaliyesini; malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde satıcının, teslim edilen malın alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde alıcının, taşınan veya taşıtırılan mallar için düzenlenmesi gereken, taşınan malın cinsini ve miktarını gösteren şekil şartlarına tabi ticari bir vesika olarak tanımlamak mümkündür.

Buna göre; sevk irsaliyesi; her türlü mal hareketliliğinden önce düzenlenmeli ve nakil vasıtasında mutlak suretle bulundurulmalıdır. Taşıma işlemi satıcı tarafından yapılır veya yaptırılırsa satıcı tarafından, taşıma işlemi alıcı tarafından yapılır veya yaptırılırsa alıcı tarafından düzenlenecek ve nakil vasıtasında bulundurulacaktır.

Sevk irsaliyesi temel olarak faturaya dönüşecek işlemlere konu malların bir yerden diğer bir yere taşınması durumunda düzenlenmesi gereken bir belgedir.¹

Sevk irsaliyesinin düzenlenmemesi veya düzenlenen ancak nakil vasıtasında bulundurulması fiilinin müeyyidesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 353/II-2 bendi gereğince 190 TL (2014 yılı için) özel usulsüzlük cezasıdır.

¹ Harun Kaynak, "Sevk İrsaliyesi Düzenlemenin Zorunluluğu", Vergi Dünyası Ağustos 2008

Sevk irsaliyesinde yer alması gereken bilgilerde, 213 sayılı VUK'un 230'uncu maddesinin 5'inci bendinin (3239 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle değışen bent)parantez içi hükmünde yapılan kanuni düzenleme ile belirtilmiştir. Buna göre; sevk irsaliyesinde fiyat ve bedel ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere, mezkûr Kanun'un 230 ile 231'inci madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra genel tebliğler ile de düzenlemeler bulunmaktadır.

İlgili Kanun hükmü ve genel tebliğlerin irdelenmesi neticesinde; sevk irsaliyesinde bulunması gereken unsurlar ve şekil şartları aşağıdaki gibidir.

- a) Düzenleme Tarihi, Seri ve Sıra Nosu,
- b) Fiili Sevk Tarihi (253 sayılı VUK Genel Tebliği² ile belirlenmiştir.)
- c) Düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası,
- d) Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
- e) Malın veya işin nevi, miktarı,
- f) Malın nereye ve kime gönderildiği,
- g) Sıra numarası dâhilinde teselsül ettirilir. Aynı müessesenin muhtelif şube ve kısımlarında her biri aynı numara ile başlamak üzere ayrı ayrı sevk isaliyesi kullanıldığı takdirde bu irsaliyelerde şube ve kısımlarına göre şube veya kısmın isimlerinin yazılması veya özel işaretle seri tefriki yapılması mecburidir.
- h) Mükrekkeple, makine ile veya kopya kurşun kalem ile doldurulur.
- ı) İş sahibinin veya namına imzaya mezun olanların imzası bulunur.
- i) En az üç nüsha olarak düzenlenir.(206 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği ile)Birden fazla örnek düzenlendiği takdirde her birine kaçınıcı örnek olduğu işaret edilir.

Yukarıda belirtilen şekil şartlarına uyulmaması halinde uygulanacak ceza ise; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 352/II-7 maddesinde belirtildiği üzere usulsüzlük cezasıdır.

Burada bir hatırlatma yapmak gerekir ise;253 sayılı VUK Genel Tebliği ile sevk irsaliyelerinde tanzim tarihi ile fiili sevk tarihlerinin ayrı ayrı belirtilmesi gerektiği aksine hareket edilmesi halinde ise sevk irsaliyesinin düzenlenmemiş sayılacağı ve özel usulsüzlük cezası kesileceği belirtilmiştir.

Ancak; mükelleflerin sevk irsaliyelerinde, tanzim tarihi ile fiili sevk tarihinden herhangi birisinin bulunmaması halinde, irsaliyenin hiç düzenlenmemiş sayılarak "özel usulsüzlük cezası" uygulanacağı yolunda Vergi Usul Kanununda herhangi bir hüküm yer almadığından bahisle yargı organlarında açılan davaların idare aleyhine sonuçlanması ve müstakar hale gelen yargı kararları dikkate alınarak idarece 345 Seri No.lu VUK Genel Tebliği³ yayınlanarak bu uygulamaya son verilmiştir.

3- SEVK İRSALİYESİNİN ARANDIĞI HALLER ve BELGE DÜZENİ

Bu kısımda; sevk irsaliyesinin düzenlenmesinin/bulundurulmasının gerekli olduğu haller, ilgili tebliğler doğrultusunda alt başlıklar halinde açıklanarak belge düzenine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1- Satış Yapılan Malların Alıcısının ve Miktarının Belli Olmadığı Hallerde Sevk İrsaliyesi

173 Seri Nolu VUK Genel Tebliğinde gerekli açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre satış yapılacak

² 17.11.1990 tarih ve 20698 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

³ 28.02.2005 tarih ve 25741 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

mallar nakil vasıtasına yüklenirken tek bir sevk irsaliyesi düzenlenecek, müşterinin adı ve adresi bölümüne “*Muhtelif Müşteriler*” ile nakil vasıtasının plaka numarası ve araçta bulunan yetkili kimsenin adı soyadı yazılacaktır. Bu tür sevk irsaliyesi ile yapılan satışlara istinaden fatura mal teslimi anında düzenlenecek ve sevk irsaliyesinin numarası belirtilerek işyerinde teslim edildiğine dair şerh düşülecektir.

3.2- Fason İmalat İşlerinde Sevk İrsaliyesi

Malın fason imalat veya bitim işi yaptırılmak üzere başkasına sevki ve imalat veya işin bitmesinden sonra geri getirilmesinde sevk irsaliyesi düzenlenecektir.⁴ Mükelleflerin, yarı mamul veya mamul mallarını, bazı işlemler yapılmak üzere, diğer mükelleflere göndermeleri ve bu mükelleflerden malları geri getirmeleri durumunda götürülen ve geri getirilen mallar için gidiş ve geliş taşımaları sırasında ayrı ayrı sevk irsaliyesi düzenlemeleri zorunludur.

Malların götürülmesinde düzenlenecek sevk irsaliyelerinin müşteriler bölümüne işlemi yapacak kimsenin adı ve soyadı, varsa ticaret unvanı, vergi dairesi ve hesap numarası ile, yapılacak işin türü (Mesela : “Boyatılmak, tamir ettirilmek, parça değiştirmek üzere” şeklinde bir ibare) yazılacak, işlem gördükten sonra malın tekrar taşınmasında düzenlenecek sevk irsaliyelerinin müşteriler bölümüne ise, işlem türü ile işlemi yapana ilişkin bilgiler yazılacaktır. Malların işlemi yapacak mükellefler tarafından taşınması veya taşıttırılması halinde sevk irsaliyesinin, yukarıda belirtilen esaslara göre bu kimseler tarafından düzenleneceği tabiidir.⁵

3.3- Üçüncü Kişiler Aracılığıyla Mal Tesliminde Sevk İrsaliyesi

Ticaretteki pazarlama, satış ve dağıtım kanallarındaki çeşitlilik nedeni ile bazen firmalar müşterilerine satışını gerçekleştirdikleri malların teslimlerini bayileri, temsilcileri veya imalatçıları vb. üçüncü kişiler vasıtası ile gerçekleştirmektedir.

Örneğin; Ankara’da faaliyette bulunan (A) Beyaz Eşya Ltd.Şti. müşterisi Bayan (K)’ya bir adet çamaşır makinesi satmıştır. Ancak Bayan (K) ürünü Antalya’da bulunan yazlığına gönderilmesini istemiştir. (A) Beyaz Eşya Ltd. Şti. bu durumda Antalya’da bayisi olan (B) Ltd.Şti arayarak çamaşır makinesinin Bayan (K) tesliminin yapılmasını istemiştir.

Bu durumda malın filen sevkini gerçekleştiren (B) Ltd.Şti olduğundan sevk irsaliyesini (B) Ltd.Şti düzenleyecektir. (B) Ltd.Şti düzenleyeceği sevk irsaliyesinde müşteriler bölümüne “(A) Beyaz Eşya Ltd. Şti. adına Bayan (K)’ya teslim edilmek üzere” ibaresini yazacaktır.

(B) Ltd.Şti sevk irsaliyesinin kendinde kalan nüshasının bir fotokopisini (A) Beyaz Eşya Ltd.Şti. gönderecektir. (A) Beyaz Eşya Ltd.Şti.’de düzenleyeceği faturada bu sevk irsaliyesinin bilgilerine yer verecektir.

3.4- İnternet Üzerinde Yapılan Satışlarda Sevk İrsaliyesi

İnternet üzerinden yapılan mal satışlarında genellikle karşımıza iki farklı durum çıkmaktadır. Birinci durumda, mükellefin kendisine ait olan ticari emtiasını yine kendisine ait olan bir internet sitesi

⁴ Yılmaz Özbalcı, Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Oluş Yayıncılık, Ankara 2010, Sf.569-570

⁵ 173 Seri Nolu VUK Genel Tebliği

üzerinden satması söz konusuysen; ikinci durumda ise, ticari emtia sahibi olan mükellef (ticari malların asıl sahibi) başkasının internet sitesi üzerinden mallarını satmaktadır.⁶

Birinci durumda; mükellefin kendisine ait olan ticari emtiasını yine kendisine ait olan bir internet sitesi üzerinden satmaktadır. Bu durumda sevk irsaliyesinin düzenlenmesi açısından normal satışlardan hiçbir farkı yoktur. İkinci durumda ise; malın satıcısı olan mükellef internet üzerinden satış yapan firmanın tedarikçisi konumunda ve onun adına teslimat gerçekleştirmektedir. Bu durum da ise; sevk irsaliyesinin düzenlenmesi yazımızın “Üçüncü Kişiler Aracılığıyla Mal Tesliminde Sevk İrsaliyesi” başlığında açıklandığı şekilde olmaktadır.

3.5- Kabule Bağlı Malların Tesliminde Sevk İrsaliyesi

Ticari hayatta bazen müşteri ile satıcı arasında yapılan sözleşmelerle malların nitelikleri belirlenerek, muayene şartı ile satın alınması kararlaştırılabilmektedir. Bu durumda söz konusu malı taşıyan veya taşıttıran taraf sevk irsaliyesi düzenleyecektir. Bu konuda herhangi bir tereddüt yoktur.

Burada farklılık arz eden durum; bu tür satışlarda fatura düzenlemedeki 7 günlük yasal sürenin ne zaman başlayacağıdır. Bu konuya; 173 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği ile “*kabule bağlı olan ve bunun için yazılı bir sözleşme bulunan bu tür satışlarda, fatura düzenlenmesindeki on (2004 yılından itibaren yapılan değişiklikte yedi gün) günlük sürenin kabul tarihinden itibaren başlayacağı* tabiidir.” denilerek açıklık getirilmiştir.

Örneğin, (A) Mobilya A.Ş. kamu ihale kanunu kapsamında Devlet Malzeme Ofisine 1.000 adet Ofis mobilyası tesliminde anlaşmışlardır. İlgili mallar 15.09.2014 tarihinde 1.parti 19.09.2014 tarihinde 2.parti olarak sevk edilmiştir. İlgili idare tarafından mallar sözleşmede belirlenen kriterlere uygun bulunarak 10.10.2014 tarihinde kabul edilmiştir. Bu durumda fatura düzenleme süresinin başlayacağı tarih 10.10.2014 olacaktır.

Ancak; bu şekilde yapılan sevkியatlarda teslimin sözleşme kapsamında kabule bağlı olduğunun düzenlenen faturada açıkça belirtilmelidir. Aksi takdirde Vergi Usul Kanununun 353’üncü maddesinin birinci bendi gereğince özel usulsüzlük cezası kesileceği tabiidir.⁷

3.6- Mükelleflerin İşyerleri Arasında Mal Hareketliliğinde Sevk İrsaliyesi

167 Sıra Nolu⁸ ve 232 Sıra Nolu⁹ VUK Genel Tebliği ile mükelleflerin birden çok iş yerleri ve şubeleri arasında taşıdığı hallerde sevk irsaliyesinin düzenlenmesi gerekliliği açıklanmıştır. Bu nedenle mükelleflerce şubelerine sevk ettikleri mallar için sevk irsaliyesi düzenlenmeli, sevk irsaliyesinin müşteriler bölümüne bu hususu ilişkin bilgiler verilmelidir.

⁶ Abdulkadir Işık, Fatih Pekşen, İnternet Üzerinden Yapılan Satışlarda Belge Düzeni, E-Yaklaşım, Haziran 2010 ,Sayı: 210

⁷ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 04.04.2011 tarih ve 231 sayılı özelgesi “.....teslim edilen mallarla ilgili faturanın 173 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği şekilde, kabule bağlı olduğu ve buna ilişkin sözleşme düzenlendiği açıkça belirtilmesi suretiyle kabul tarihinden itibaren azami yedi gün içerisinde düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde Vergi Usul Kanununun 353’üncü maddesinin birinci bendi gereğince özel usulsüzlük cezası kesileceği tabiidir.”<http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1028&tip=7>,Erişim:24.11.2011

⁸ 31.12.1985 tarih ve 18975 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

⁹ 05.12.1994 tarih ve 22132 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

3.7- Gazete ve Dergilerin Yurtçapına Tesliminde Sevk İrsaliyesi

143 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği ile yurt çapında gazete ve mecmua dağıtımındaki özel durum ve fiili imkânsızlıklar nazara alınarak, dağıtım, işiyle uğraşan kurum ve şahıslarca başbaya ve tali bayilere yapılan sevkیاتlarda, ana ulaşım hatları dışında kalması dolayısıyla taşımanın mahalli vasıtalarla tamamlandığı hallerde, taşımaya bir bayinin aracılık edememesi nedeniyle taşımayı yapacak aracın plaka numarası ve şoförün adının önceden bilinmemesi durumunda, ana sevk merkezince düzenlenmiş bulunan sevk irsaliyesinin geçerli sayılması uygun görülmüştür.

4- SEVK İRSALİYESİNİN ARANMAYACAĞI HALLER**4.1- Mükelleflerin Tüketim Amaçlı Malları Taşınması**

213 sayılı VUK Kanunun 230. maddesinde belirtildiği üzere nihai tüketiciler tarafından tüketim amacıyla perakende olarak satın aldıkları malları kendilerinin taşıması veya taşıttırması halinde bu mallara ait fatura veya perakende satış fişinin bulunması şartıyla sevk irsaliyesi aranmaz.

Mükelleflerin faaliyetlerine ilişkin olarak işyerlerinde kullanılmak ve tüketilmek amacıyla satın aldıkları (Kırtasiye, büro ve temizlik malzemeleri, yemek, ekmek gibi) ufak hacimli ve değeri fatura düzenleme sınırını (2014 yılı için 800 TL) aşmayan malları taşımaları veya taşıttırmaları halinde bu mallara ait faturanın taşıma esnasında taşıtta bulundurulması ve faturanın üzerine *"Bu mallar için sevk irsaliyesi düzenlenmemiştir."* şerhinin verilmesi şartıyla ayrıca sevk irsaliyesi aranmayacaktır.¹⁰

Ancak; söz konusu malların satıcı tarafından taşınması, taşıttırılması halinde sevk irsaliyesi düzenlenecektir.

4.2- Kamu İdare ve Müesseseleri Tarafından Düzenlenen Belgeler ile Taşımanın Yapılması

173 Seri Nolu VUK Genel Tebliğinde; aşağıda belirtilen kurum ve kuruluşlarca satılan mamullerin sevkinde düzenlenen belgelerin sevk irsaliyesi olarak kabul edileceği ve ayrıca sevk irsaliyesi düzenlenmesi gerekmediği belirtilmiştir. Bunlar;

- a) Belediye, Et ve Balık Kurumu,
- b) Orman İşletmeleri, Etibank İşletmeleri,
- c) Tekel İdareleri ve benzeri kamu kurumları,
- d) Maden Kanununa göre maden sevkine ilişkin düzenlenen belgeler,
- e) Uluslararası taşımacılıkta kullanılan hamule senedi, konşimento gibi belgeler,
- f) Gümrük giriş, çıkışlarında nakil vasıtalarında malların mevcudu tespit edilip mühürlendikten sonra Gümrük İdarelerince verilen resmi belgeler olarak sayılmıştır.

253 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği ile de yukarıdaki belirtilen kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen belgelerin alınan ürünün; alıcı veya satıcı tarafından taşınıp taşınmadığına bakılmaksızın sevk irsaliyesi olarak kabul edileceği ve satın aldığı malı kendi araçlarıyla taşıyan veya bir nakliyeciyeye taşıttıranlardan ayrıca sevk irsaliyesi düzenlemesinin istenmeyeceği belirtilmiştir.

Ancak; yukarıda belirtilen kurumlarca tanzim olunan belgelerin nakil vasıtasında bulundurulması ve yol denetimlerinde görevlilere ibraz edilmesi gerekmektedir, aksi halde belgenin tanzim edilmesi ceza uygulamasına mani değildir.

¹⁰ 173 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği

Uygulamada ithal veya ihraç edilen mallara ilişkin olarak örneğin ithal edilen 300 ton mal için Gümrük İdarelerince tek bir belge düzenlenmektedir. Oysa bu mal 15'er tonluk 20 ayrı kamyonla taşınabilmektedir. Bu durumda Gümrük İdaresince düzenlenmiş resmi belgenin sevk irsaliyesi yerine geçmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, ithalatçının her bir nakil vasıtası için ayrı ayrı sevk irsaliyesi düzenlemesi ve taşıtta bulundurması gerekmektedir.¹¹

4.3- İrsaliyeli Fatura Kullanılması Halinde

211 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği¹² ile, mükelleflerin faaliyetlerini aksatmadan yürütmelerini sağlamak ve uygulamayı kolaylaştırmak amacıyla, fatura ve sevk irsaliyesinin ayrı belgeler olarak değil, isteyen mükellefler açısından "irsaliyeli fatura" adı altında tek belge olarak düzenlenmesi ve kullanılması esası getirilmiştir.

İlgili tebliğ hükümlerine göre; taşınması yapılan malların sevki sırasında "irsaliyeli fatura" bulunması halinde, ayrıca sevk irsaliyesi düzenlemesine gerek bulunmamaktadır.

4.4- Pazar Takibi Yoluyla Emtia Satılması

345 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bir işyeri ve deposu bulunmadan pazar takibi veya köy-köy kendi namına taşıtıyla emtia satan kimselerin, bağlı bulundukları vergi dairesinden alacakları faaliyet durumlarını gösteren bir yazıyı taşıtlarında bulundurmaları kaydıyla, sevk irsaliyesi düzenleme zorunlulukları bulunmamaktadır.

4.5- İlaç Mümessilleri Tarafından Taşınan Promosyon Ürünleri ile Numune İlaçlarda Sevk İrsaliyesi

379 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği¹³ ile ticari mal niteliğinde olmayan broşür, bloknot, kalem gibi promosyon ürünleri ile numune ilaçların, hekimlere verilmek üzere firmaların satış mümessilleri tarafından taşınması sırasında (ticari mal sevkıyatı izlenimi verecek büyüklükte veya mahiyette olmamak şartıyla) sevk irsaliyesi düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır. Konuya ilişkin İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığınca verilen 18.07.2011 tarih ve 230-69 sayılı özelgeside "*Bedelsiz olarak teslim edilen kan şekeri ölçüm cihazlarının satış mümessilleri tarafından taşınması esnasında sevk irsaliyesi düzenlenmesine gerek bulunmadığı*" belirtilmiştir.¹⁴

5- SONUÇ

Bu çalışmamızda; temel gayesi ticari mal hareketliliğinin izlenmesi ve ticari nitelikteki mal teslimlerinde fatura düzenlenmesini sağlamak olan sevk irsaliyesine yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Sevk irsaliyesi kavramı vergi mevzuatımıza 1985 yılında girmiş ve bugüne kadar yaklaşık on iki adet genel tebliğ ile uygulamaya yön vermeye çalışılmıştır. Ancak; konuya ilişkin idare tarafından verilen özelge sayılarına bakıldığında uygulamada halen tereddütlerin olduğu görülmektedir.

Ticari hayatta üretime ve değişime konu olan malların hareketliliği yaşanan ekonomik gelişmelere

¹¹ Erdoğan Sağlam, "Sevk İrsaliyesine İlişkin Hususlar", Vergi Dünyası, Ocak 1997

¹² 12.09.1991 tarih ve 20989 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

¹³ 05.01.2008 tarih ve 26747 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

¹⁴ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Özelgesi <http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1028&tip=7> Erişim: 24.11.2011

paralel olarak çeşitlenmiştir. Bu çeşitlilik nedeni idare tarafından da neredeyse her bir durum için çeşitli genel tebliğlerle düzenlemeler yapılması konuyu iyice karmaşık hale getirmektedir.

Bu nedenle; halen yeniden yazım çalışmaları süren usul kanunumuzda yapılacak bir değişiklik ile; temel hedefi ticari mal hareketliliğinin fatura tanzimi ile sonuçlanması olan sevk irsaliyesinin en azından ticari amaçla (alım-satım konu olan) sevk edilen emtiaya ilişkin faturanın tanzim edilmiş olması ve bir nüshasının nakil vasıtasında bulundurulması halinde sevk irsaliyesinin aranılmayacağı yönünde bir düzenleme yapılmasının, uygulamadaki sorunların çözümüne yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 167 Seri Nolu VUK Genel Tebliği
- 173 Seri Nolu VUK Genel Tebliği
- 206 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği
- 232 Seri Nolu VUK Genel Tebliği
- 379 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği
- 345 Seri No.lu VUK Genel Tebliği
- ÖZBALCI, Y. "Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları", OluşYayıncılık, Ankara-2010
- ÖZYER, M. A. "Açıklama ve Örneklerle VERGİ USUL KANUNU 5.Baskı", e-Kitap-2012